

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
ДС/СС 05/4-02 бр. 1544/1-XIV/12
14.11.2013. године

На основу члана 231. став 1. алинеја 17. и члана 278. Статута Факултета, Наставно-научно веће Филозофског факултета у Београду је на својој VIII редовној седници, одржаној дана 14.11.2013. године, донело следећу

О Д Л У К У

Прихвата се Извештај комисије са оценом докторске дисертације: ПОЖАРЕВАЦ 1918-1941: АНТРОПОЛОШКА ПЕРСПЕКТИВА, кандидата мр Јасмине Николић и одобрава усмена одбрана.

Универзитет је дао сагласност на предлог теме 24.02.2009. године.

Ова се одлука упућује Стручном већу Универзитета на сагласност.

Доставити:

1x Универзитету у Београду
1x Комисији
1x Стручном сараднику за
докторске дисертације
1x Шефу Одсека за правне послове
1x Архиви

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА

Проф. др Милош Арсенијевић

Факултет Филозофски
04/1-2 бр.6/1408
(број захтева)
15.11.2013.
(датум)

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
Веће научних области
друштвено-хуманистичких наука
(Назив већа научних области коме се захтев упућује)

ЗАХТЕВ
за давање сагласности на реферат о урађеној докторској дисертацији

Молимо да, сходно члану 46. ст. 5. тач. 3. Статута Универзитета у Београду («Гласник Универзитета», бр. 131/06), дате сагласност на реферат о урађеној докторској дисертацији кандидата

Јасмине (Мирослав) Николић
(име, име једног од родитеља и презиме)

КАНДИ Јасмина (Мирослав) Николић
ДАТ (име, име једног од родитеља и презиме)

пријавио је докторску дисертацију под _____
насловом:

Пожаревац 1918-1941: антрополошка перспектива

Универзитет је дана 24.02.2009. својим актом под бр 612-18/25/09 дао сагласност на предлог теме докторске дисертације која је гласила: _____

Пожаревац 1918-1941: антрополошка перспектива

Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације кандидата

Јасмине (Мирослав) Николић
(име, име једног од родитеља и презиме)

образована је на седници одржаној 26.09.2013. одлуком факултета под бр 1217/1-XVI/8 у саставу:

Име и презиме члана комисије	звање	научна област	установа у којој је запослен
1. др Бранко Ђупурдија	редовни проф.	енологија-антропологија	Филозофски ф.
2. др Љубодраг Димић	редовни проф.	историја	Филозофски ф.
3. др Саша Недељковић	редовни проф.	енологија-антропологија	Филозофски ф.
4. др Младена Прелић	виши научни сарадник	исто	Етнографски институт САНУ

Наставно-научно веће факултета прихватило је извештај Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације на седници одржаној 14.11.2013.
дана

Прилог:

1. Извештај комисије са предлогом
2. Акт Наставно-научног већа факултета о усвајању извештаја
3. Примедбе дате у току стављања извештаја на увид јавности,
уколико је таквих примедби било.

ДЕКАН ФАКУЛТЕТА

Проф. др Милош Арсенијевић

Наставно-научном већу
Филозофског факултета
у Београду

На седници Наставно-научног већа Филозофског факултета у Београду одржаној 26. септембра 2013. године изабрани смо у комисију за преглед и оцену докторске дисертације мр Јасмине М. Николић: „Пожаревац 1918-1941: антрополошка перспектива“. Прочитали смо докторску дисертацију и о њој подносимо следећи

РЕФЕРАТ О ЗАВРШЕНОЈ ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

1. Основни подаци о кандидату и дисертацији

Јасмина Николић је рођена 1968. године у Трнову (Б и Х). Осмогодишњу школу и гимназију је завршила у Пожаревцу а Филозофски факултет, групу за етнологију и антропологију, у Београду 1992. године. На истом факултету је 2008. године одбранила магистарску тезу („Културни живот Пожаревца у периоду између два светска рата“). У периоду од 1995. до 1996. године је радила као асистент приправник на Одељењу за етнологију и антропологију Филозофског факултета у Београду, од 1997. до 2001. године као саветник за Браничевски, Подунавски и Борски округ у Министарству културе Републике Србије, од 2001. до 2003. године као архивист-руководилац Одељења сређивања и обраде архивске грађе у Историјском архиву Пожаревац. У току 2006. године је добила два признања: Награду Града Пожаревца за остварене изванредне резултате и достигнућа у раду на културном пољу и Повељу културе Града Пожаревца за постигнуте резултате од посебног значаја за културни развој и допринос на очувању и промовисању културног идентитета Пожаревца широј јавности. У периоду од 2003. до 2013. године, као виши архивиста и директор Историјског архива Пожаревац, а у својству организатора, главног и одговорног уредника, издавача, аутора и коаутора, радила је на представљању архивске грађе о историји и култури Пожаревачког краја кроз више мултимедијалних пројеката, предавања, изложби, чланака и

студија. У току 2009. године јој је на Филозофском факултету у Београду одобрена израда докторске дисертације под насловом: „Пожаревац 1918-1941: антрополошка перспектива“. Докторска дисертација има 309 страна и апстракт и кључне речи на српском и енглеском језику од 6 страна, садржај и биографију кандидата. Дисертација је утемељена на 219 библиографских јединица, 40 архивских фондова и збирки и 60 архивских фотографија.

2. Предмет и циљ дисертације

Дисертација се бави друштвеним, политичким, привредним и урбаним основама Пожареваца, његовим просветним, културним и спортским животом, хуманитарним и културно-просветним друштвима, здравственим и правосудним установама, верским приликама и свакодневним животом. Након истраживања ових питања дата је дискусија и закључак. Циљ дисертације је да реконструише слику друштвеног и културног живота града у међуратном раздобљу. Познато је да се савремена етнологија и антропологија у нас у значајној мери баве истраживањем града и његове културе. У овим истраживањима недостају радови који се баве градом у историјској перспективи, који га као *целину* проучавају са историјске дистанце, у већ довршеним временским периодима. Значај ове дисертације је и у томе што је показао да се из перспективе историјске етнологије и антропологије, када за то постоје одговарајући извори, може проучавати целина градског живота у једној минулој епохи.

3. Основне хипотезе од којих се полазило у истраживању

У истраживању се пошло од претпоставке да је могуће уз помоћ дијахронијског, историјског и антрополошког приступа истраживати друштвени и културни живот Пожареваца у периоду између два светска рата као целовиту појаву, односно да је могуће показати како се мењао свеукупни живот, како је сталним проширивањем привредних, просветних, културних, спортских и других активности подигнут на један виши ниво у односу на стање пре Првог светског рата, у коме је, под аустроугарском и бугарском окупацијом, претрпео значајне људске и материјалне губитке. Истраживање је потврдило полазне претпоставке. Тако се показало да је за нешто више од двадесет година Пожаревац променио свој идентитет и да је од типичне трговачко-занатлијске вароши постао индустријски град и станица многих економских досељеника из других крајева југославенске државе и иностранства, који су од њега направили место различитих нација, култура, језика, навика и менталитета.

4. Кратак опис садржаја дисертације

Докторска дисертација, уз апстракт на српском и енглеском језику, има 16 поглавља. У првом, уводном поглављу, приказан је предмет, циљ и метод истраживања. Друго и треће поглавље се баве општим друштвеним и политичким приликама у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца / Краљевини Југославији са посебним освртом на Пожаревац и на историју његовог настанка. Тако југословенска друштвена заједница у периоду између два светска рата служи као крајњи референтни оквир истраживања друштвених и културних односа у Пожаревцу. Четврто поглавље је у потпуности посвећено просветним приликама у Пожаревцу. У том контексту је обрађена обнова и рад основних школа, Пожаревачке гимназије, оснивање ниже Пољопривредне школе и обнова и рад Женске занатске школе и Трговачке школе Пожаревачке трговачке омладине. Пето и шесто поглавље се баве културним приликама у Пожаревцу. У тим оквирима су обрађени: грађанска читаоница и књижница, гимназијски музеј, позориште, штампарије, штампа, биоскопи, фотографија, кафане као средишта друштвеног и културног живота и соколска удружења. У седмом поглављу, које се бави хуманитарним и културно-просветним друштвима, обрађено је шест друштава: Коло српских сестара и Друштво Кнегиња Љубица, Радничка певачка дружина Слога, Певачка дружина Пожаревачке трговачке омладине, Певачка дружина Зора, Црквено певачко друштво Браничево и Синдикалне радничке организације. У осмом поглављу је приказан рад здравствених и судских установа: болница, апотека и правосуђа. У деветом поглављу, које је посвећено верским приликама, обрађена је обнова, успостављање и живот Браничевске епархије са седиштем у Пожаревцу. У десетом поглављу, посвећеном свакодневном животу, уочена су, као ни у једном поглављу раније, два света која живе један поред другог и разликују се по начину одевања, становања, говору, забавама. Једну страну те парадигме чине становници пожаревачких махала – Бурјан мале, Горње мале и Бугарске мале. Они су се бавили пољопривредом и живели на сеоски начин: облачили се код абација и ћурчија, обували код опанчара и славили заветине своје мале код записа, употребљавали запрежна кола и фијакере, одржавали мале дућане и занатске радионице. Другу страну парадигме чине чиновници, трговци, адвокати, лекари, професори и други, који живе као варошани, школују децу на факултетима, граде модерне куће, поседују аутомобиле, шију гардеробу по последњој моди, посећују забаве у кафанама и хотелима. У једанаестом, подужем поглављу, под називом „дискусија“, на тридесет страна су сагледани историјски, привредни, регионални, југословенски, међународни и други утицаји на појаве које су биле предмет истраживања, чији резултати су изложени у посебном, дванаестом, закључном поглављу. Посебни делови докторске дисертације, поглавља тринаест и четрнаест, односе се на списак извора и литературе и прилоге, а два последња поглавља, петнаесто и шеснаесто, на биографију аутора и изјаву о ауторству.

5. Остварени резултати и научни допринос дисертације

У савременој домаћој етнологији и антропологији се осећа недостатак радова који са историјско-антрополошког становишта, првенствено на основу необјављених архивских и других извора и литературе, обрађују целину градског живота у неком минулом и довршеном историјском периоду. Ово је један од првих радова те врсте. Да би показала друштвени, културни, политички, привредни, просветни и сваки други живот у Пожаревцу у периоду између два светска рата кандидаткиња је најпре морала да овлада бројним необјављеним и објављеним изворима и литературом о стању југословенског друштва у периоду између два светска рата, а посебно о Дунавској бановини, којој је Пожаревац припадао, и о Пожаревцу. За те потребе је истраживала 40 архивских фондова и збирки у Историјском архиву у Пожаревцу, Архиву Југославије у Београду, Архиву Војводине у Новом Саду и Народној библиотеци у Пожаревцу, бројне објављене изворе и литературу, укупно 219 библиографских јединица. На тим основама и уз помоћ историјско-антрополошког приступа показала је како је Пожаревац израстао у модеран град. Показала је како су средњоевропски утицаји доносили нова занимања и мењали начин рада, допринели модернизацији на пољу културе, просвете, уметности, спорта, здравства и других области живота, инаугурисали другачију културу живљења, становања и одевања и, уопште, убрзали стварање грађанских навика, сударајући се са традиционално најочуванијим особинама патријархалне културе, која је своје упориште имала у сељаштву и његовом начину живота, везаном за неколико градских махала. Од односа и снаге тих двеју култура и од склоности средине да прихвати њихово прожимање умногоме је зависила и брзина израстања Пожаревца у модеран град.

6. Закључак

Ова докторска дисертација обрађује научно релевантну и важну тему и представља значајан допринос развоју етнологије и антропологије у нас. Дисертација је урађена према одобреној пријави и представља самостално и оригинално научно дело. Имајући у виду да су се стекли сви неопходни услови, чини нам задовољство да Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Београду предложимо да Јасмини Николић одобри јавну одбрану докторске дисертације: „Пожаревац 1918-1941: антрополошка перспектива“.

У Београду,
14. 10. 2013.

Комисија

1. Проф. др Бранко Ћупурдија

2. Проф. др Љубодраг Димић
Дописни члан САНУ

3. Проф. др Саша Недељковић

4. Др Младена Прелић
Виши научни сарадник
Етнографског института САНУ